

დალილა ბედიანიძე
Dalila Bedianidze

„ათას ერთი ღამე“ და ქართული ზღაპრები
(სამი ზღაპარი)
"A Thousand and One Nights" and Georgian Folk Tales
(three tales)

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, შოთა
რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ფოლკლორის
განყოფილება

Folklore Department of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University,
Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

საკვანძო სიტყვები: *ახაბეთი, ზღაპარი, ქადი, უფადი, ხადიფა, ხედმწიფე.*

Keywords: *Arabia, a folk tale, a woman, a lord, a caliph, a ruler.*

„ათას ერთი ლამის“ ზღაპრებიდან რამდენიმე ზღაპარი მსგავსებას იჩენს ქართულ ხალხურ ზღაპრებთან. მათ შორის არის ზღაპრები: „ამბავი ხალიფა ჰარუნ ალ-რაშიდისა და იბნ ალ-კარიბისა“ („ათას ერთი ლამე“, ტ. IV, 1977, გვ. 197-199), „ამბავი კეთილი საქმის მადლისა და სარგებლისა“ („ათას ერთი ლამე“, ტ. IV, 1977, გვ. 62-64) და „ამბავი ქალთა მზაკვრობის შესახებ“ („ათას ერთი ლამე“, ტ. V, 1981, გვ. 151-160). მსგავსება მოიცავს თემას, სიუჟეტს, პერსონაჟებს, თხრობის იუმორისტულ კილოს.

არაბულ ზღაპარს „ამბავი ხალიფა ჰარუნ ალ-რაშიდისა და იბნ ალ-კარიბისა“ მიესადაგება ქართული ხალხური ზღაპრები: „ორი სილა“ და „ჭკვიანი ხელმწიფე და ღარიბი კაცი“.

ქართულ ზღაპარში „ორი სილა“ „ერთმა ღარიბმა კაცმა თავისი მშვიერი კატა ჩაისვა გუდაში და ხელმწიფესთან მივიდა წყალობის სათხოვნელად. ხარბმა კარისკაცმა ის მხოლოდ იმ პირობით შეუშვა ხელმწიფესთან, რომ იქიდან გამოსულს შუაზე გაეყო მისთვის, რასაც ხელმწიფე უწყალობებდა. ხელმწიფესთან შესულმა კაცმა თავისი სილატაკის დასტურად ამოუშვა გუდიდან მშვიერი კატა, რომელიც კედლებზე გავიდა კნავილით. ხელმწიფემ კაცს მისვლის მიზეზი ჰკითხა. ღარიბმა კაცმა სთხოვა, ორი სილა გამკარი-თო. ხელმწიფეს გაუკვირდა, მაგრამ თხოვნა შეუსრულა. ღარიბმა მადლობა გადაუხადა, კატა გუდაში ჩაისვა და გავიდა. კარისკაცმა მას უთხრა, რაც მიი-ღე, შუაზე გამოყავიო. გლეხმა ერთი სილა სტკიცა. შეიქნა ჩხუბი. გამოვიდა ხელმწიფე. გლეხმა უთხრა, კარისკაცს ერთი სილა ვარგუნე თქვენი წყალობი-დანო. ხელმწიფეს მოეწონა გლეხის საქციელი და ის კარგად დაასაჩუქრა, კარისკაცი კი შერცხვენილი დარჩა“ („ხალხური სიბრძნე“ II, 1964, გვ. 385).

მკვლევარი აპ. ცანავა აღნიშნავს, რომ ზღაპარი „ორი სილა“ სოცია-ლური და კლასობრივი თემატიკის ამსახველი მახვილსიტყვაობის ნიმუშია და ის წარმოდგენილია სატირულ-იუმორისტული ნოველის სახით“ (ცანავა 1959:9). მართლაც, იუმორით არის განმსჭვალული ამ ზღაპრის შინაარსი, პერსონაჟთა ხასიათი და მოქმედება, თხრობის მანერა, მოხერხებული გლე-ხის და გონიერი, მოწყალე ხელმწიფის ამბავი, კარისკაცის სიხარბე და დაუნ-დობლობა.

ამ ზღაპარს ეძებნება სხვა ქართული ვარიანტიც: საყოფიერო ზღაპარი „ჭკვიანი ხელმწიფე და ღარიბი კაცი“ („იყო და არა იყო რა“, 1977, გვ. 136-137).

„ერთი ქვეყნის სატახტო ქალაქში ერთი პატიოსანი კაცი სამუშაოს ვერ შოულობდა, სიღარიბემ შეაწუხა და ხელმწიფესთან მივიდა. კარისკაცმა იცო-და, რომ ხელმწიფე გაჭირვებულებს გულუხვად ეხმარებოდა და კაცს უთხრა, რასაც ხელმწიფე გინცალობებს, ნახევარი მე მომეციო. კაცს მეტი გზა არ ჰქონდა და დათანხმდა. ხელმწიფეს კი სთხოვა, ორი მაგარი სილა გამკართო – ხელმწიფეს გაუკვირდა, მაგრამ თხოვნა შეუსრულა. კარისკაცმა ხელმწი-ფისგან გამოსულ კაცს პირობის შესრულება სთხოვა. კაცმა მას ერთი მაგარი სილა სტკიცა. შეიქნა დიდი ჩხუბი და აყალმაყალი. გამოვიდა ხელმწიფე, გაი-გო ყველაფერი, მოეწონა ღარიბის გონიერება, ხარბი კარისკაცი დაითხოვა

და ღარიბი კაცი იმის ადგილზე დანიშნა. იმ დღიდან კაცს ხელმწიფის ზრუნვა არ მოჰკლებია, ოჯახიც გაიჩინა და ცხოვრობდა ტკბილად და ბედნიერად“.

ამ ორი ქართული ზღაპრის მსგავს თემასა და სიუჟეტზეა აგებული არაბული „ათას ერთი ღამის“ ზღაპარი „ამბავი ხალიფა ჰარუნ ალ-რაშიდისა და იბნ ალ-კარიბისა“:

„ხალიფა ჰარუნ ალ-რაშიდი ერთ ღამეს ძალიან შეწუხებული იყო და თავის ვეზირს ჯაფარ იბნ იაჰია ბარმაქიანს შესჩივლა, ამ ღამით ძილი არ მომეკარა, გული მიწუხს და არ ვიცი, რა ვიღონო.“

ამ დროს საჭურის მასრურს, რომელიც იქვე იყო, გაეცინა. ჰარუნ ალ-რაშიდმა სიცილის მიზეზი ჰკითხა. იმან მიუგო, ჩემი ნებით არ გამიცინია. გუშინ დიჯლის ნაპირზე ვნახე ხალხს რომ ერთი კაცი ავინებდა, სახელად იბნ ალ-კარიბი. მისი ნათქვამი გამახსენდა და გამეცინა, პატიებას ვითხოვო.

ხალიფამ მყისვე იბნ ალ-კარიბი მოაყვანიდა მასრურს. სანამ ხალიფასთან შეუშვებდა, მასრურმა პირობა წაუყენა იბნ ალ-კარიბს, ხალიფა რამეს გინყალობებო, იქიდან კი ერთი მეოთხედი შენი იქნება, დანარჩენი – ჩემიო. იბნ ალ-კარიბმა უთხრა, სანახევროდ გავიყოთო. მასრურმა იუარა. მაშინ იბნ ალ-კარიბმა შესთავაზა ერთი მესამედი მე და ორი მესამედი შენაო. მასრური დიდი ჭოჭმანით დაეთანხმა და იბნ ალ-კარიბი ხალიფას ეახლა.

თუ ვერ გამაცინებ, ამ ტომარას სამჯერ დაგარტყამო, უთხრა მას ხალიფამ. იბნ ალ-კარიბს ტომარა ცარიელი ეგონა, შიგ კი თურმე ქვები იყო. დაინყო სახუმარო ამბების მოყოლა, მაგრამ ხალიფას არც კი გალიმებია. იბნ ალ-კარიბი შეშფოთდა და გაკვირდა. ხალიფამ უთხრა, ცემას იმსახურებო. აილო ქვებიანი ტომარა და ერთხელ დაარტყა იბნ ალ-კარიბს. ქვები კისერში მოხვდა იბნ ალ-კარიბს და მან საშინლად დაიღრიალა, თან მასრურთან დადებული პირობა მოაგონდა და ხალიფას უთხრა: მასრურმა პირობა დამიდო, რომ თქვენი ნაწყალობევიდან ერთი მესამედი ჩემი იქნება, ორი მესამედი კი – მისი. ერთი დარტყმა ჩემი წილი იყო, დანარჩენი ორი კი მისიაო. მე ჩემი მივიღე, იმასაც თავისი წილი უბოძეთო. ხალიფამ ამაზე ბევრი იცინა, მერე მასრური იხმო და ერთხელ იმასაც დასცხო ტომარა. მასრურმა იყვირა, ერთი მესამედიც მეყოფა, ორი მესამედი იბნ ალ-კარიბს მიეცითო. ხალიფამ ორივეზე იცინა, მერე ბრძანა, თითოეულს ათას-ათასი დინარი მიეცითო. ისინიც, ხალიფას წყალობით გახარებულნი გაეცალნენ იქაურობას“.

ეს ზღაპარი საერთაშორისო გავრცელების სიუჟეტზეა აგებული. იგი 1610 წლიდან არის აღნიშნული თ. ქურდოვანიძის მიერ შედგენილ ქართულ ზღაპართა სიუჟეტების საძიებელში (Курдованидзе, 2000), მისი ქართული ვარიანტები კი შემდეგ მსგავსება-განსხვავებებს იჩენს არაბული ზღაპრისგან:

1. არაბულ ზღაპარში მოქმედი პირები არიან ხალიფა ჰარუნ ალ-რაშიდი, მისი საჭურისი მსახური და სასაცილო ამბავთა მთხრობელი იბნ ალ-კარიბი. აქ იბნ ალ-კარიბი გაჭირვებული ცხოვრების გამო თავისი ნებით არ მიდის ხალიფასთან. ხალიფა მას უხმობს, რათა გაერთოს მისი მოყოლილი სასაცილო ამბებით უძილობის ჟამს და ისიც ამიტომ ეახლება.

ქართულ ზღაპრებში „ორი სილა“ და „ჭკვიანი ხელმწიფე და ღარიბი კაცი“ პერსონაჟები არიან ერთი ღარიბი კაცი, ხელმწიფის კარისკაცი და თვითონ ხელმწიფე. მოქმედების ადგილი ორივეგან სამეფო კარია, რომელიც არაბული და ქართული რეალობის შესაბამისად არის მოწყობილი.

2. არაბულ ზღაპარში მასრური იბნ ალ-კარიბის ხალიფასთან მანამ არ შეუშვებს, სანამ არ მოურიგდება, ხალიფას წყალობის ორი მესამედი მე და ერთი მესამედი შენაო.

ქართულ ზღაპარში „ორი სილა“ ღარიბი კაცი საკუთარი ინიციატივით ეწვევა ხელმწიფეს, თან გუდით თავის მშვიერ კატას წაიყვანს თავისი სიღარიბის დასტურად. არაბულ ზღაპარში კატა არ იხსენიება. ზღაპარში „ჭკვიანი ხელმწიფე და ღარიბი კაცი“ სიღარიბით და უმუშევრობით შეწუხებული კაცი ასევე თავისი ნებით მიდის ხელმწიფესთან დახმარების სათხოვნელად. ამ ორივე ქართულ ზღაპარში ხელმწიფის ხარბი კარისკაცი ღარიბ კაცს პირობას უყენებს, რასაც ხელმწიფე გინწყალობებს, შუაზე გამიყავი, თორემ მასთან არ შეგიშვებო. კაცი იძულებულია დათანხმდეს. არაბულ ზღაპარში პირობა ხალიფას წყალობის ორ მესამედს მოიცავს.

არაბული ზღაპრისგან განსხვავებით, ქართულ ზღაპრებში ღარიბი კაცის მიზანი ხელმწიფის გაცინება კი არ არის, არამედ მისგან შემწეობის მიღება, რადგან იცის ხელმწიფის გულმონწყალების ამბავი.

3. არაბულ ზღაპარში იბნ ალ-კარიბი ხალიფას ვერ გააცინებს და ხალიფა მას სიპი ქვებიანი ტომრის სამჯერ დარტყმას უპირებს, როგორც დაპირდა. ტომრის ერთხელ დარტყმის შემდეგ აღრიალებული იბნ ალ-კარიბი მასრურთან დადებული პირობის თანახმად ეუბნება ხალიფას, დანარჩენი ორი დარტყმა მასრურს ერგებაო. ხალიფა მართლაც ერთხელ დასცხებს ტომარას მასრურს.

ქართულ ზღაპრებში ქვებიანი ტომრის დარტყმის ეპიზოდი საერთოდ არ გვხვდება, მას სილის განვნა ცვლის. როცა ხელმწიფისგან გამოსული სანყალი კაცი ხარბ კარისკაცს სილას გაანწავს, ჩხუბი ატყდება (არაბულ ზღაპარში ჩხუბი არ გვხვდება). ქართულ ზღაპარში გამოვიდა ხელმწიფე ჩხუბის ხმაზე და გლეხმა აუხსნა ჩხუბის მიზეზი. ხელმწიფეს მოეწონა გლეხის საზრიანობა და კარგად დაასაჩუქრა ის, კარისკაცი კი ხახამშრალი დარჩა (არაბულ ზღაპარში გაცინებული ხალიფა აჯილდოებს არა მხოლოდ ერთს, არამედ ორივეს – მასრურსაც და იბნ ალ-კარიბსაც). რაც შეეხება ზღაპარს „ჭკვიანი ხელმწიფე და ღარიბი კაცი“, აქ ფინალში სხვაობა მხოლოდ ის არის, რომ ხელმწიფემ ხარბი კარისკაცი დაითხოვა და ღარიბი კაცი იმის ადგილზე დანიშნა, თანაც შემდეგშიც მუდამ სწყალობდა. ზღაპრის ამგვარი ფინალი განსხვავებულია არაბული ზღაპრის ფინალისგან. განსხვავება განპირობებულია მთქმელის დამოკიდებულებით სამეფო კარისადმი, სოციალური პირობებით, ქართული თუ არაბული სამეფო კარის ყოფის ასახვით.

„ათას ერთი ღამის“ ზღაპარი „ამბავი კეთილი საქმის მადლისა და სარგებლისა“ მსგავსებას იჩენს ქართულ ხალხურ ზღაპრებთან „ხელმოჭრილი დედა“ (მეგრული ზღაპრები და მითები, 1994, გვ. 107-109) და „ძმა ნართია და და კატო“ (1836-1927 წლების რუსულ პრესაში გამოქვეყნებული ქართული ფოლკლორული მასალის შესწავლა, 2019, გვ. 133-134). არაბული ზღაპარი მოგვითხრობს:

„ერთმა მეფემ თავის ქვეშევრდომებს გამოუცხადა, რომ თუ ვინმე მონყალებას გაიღებს, უთუოდ ხელს მოგვკვეთო. ხალხი დაშინდა და მონყალებას აღარ იძლეოდა. ერთ დღეს ერთ ქალს შიმშილით შეწუხებულმა მათხოვარმა სთხოვა გამიკითხეო. ქალმა ჯერ უთხრა, მეფე ხელს მომკვეთს, თუ გაგიკითხავო, მაგრამ მერე შეებრალა და ორი კვერი უწყალობა. ეს მეფემ გაიგო, ქალი მიჰგვარეს, ორივე ხელი მოაკვეთინა და ქალი შინ წავიდა. გავიდა ხანი. მეფემ დედამისს სთხოვა, ვინმე ლამაზი ქალი შემრთეო. დედამ ხელებმოკვეთილი ქალი დაუსახელა. მეფემ დედას ქალი მიაყვანინა, მოეწონა და შეირთო. მეფის სხვა ცოლებს შემურდათ ლამაზი ქალისა და სხვაგან მყოფ მეფეს ცილისმწამებლური წერილი მისწერეს, შენი ცოლი მრუშიაო. ამ დროს ქალს უკვე ბიჭი გასჩენოდა. მეფემ დედას წერილი მისწერა, ქალი უდაბნოში წაიყვანე, იქ დატოვე და შენ შინ დაბრუნდიო. დედაც ასე მოიქცა. ქალი ტირილს მოჰყვა თავისი მწარე ბედის გამო. მიდიოდა და შვილი კისერზე ჰყავდა ჩამოკიდებული. უცებ ერთ მდინარეს მიადგა და ნაპირზე ჩაიმუხლა წყლის დასაღვევად. ძირს რომ დაიხარა, ბავშვი წყალში ჩაუვარდა და ახლა შვილის გამო ატეხა ტირილი. ორმა გამვლელმა კაცმა ჰკითხა ტირილის მიზეზი. ამანაც უთხრა. ის ორი კაცი მაღალ ალაჰს შეევედრა და ბავშვიც წყლიდან სალ-სალამათი ამოვიდა. კაცებმა ქალს ჰკითხეს: გინდა ალაჰმა ხელები დაგიბრუნოსო? დიახო! ორივენი ალაჰს შეევედრნენ და ქალს იმაზე კარგი ხელები მიეცა, ვიდრე წინათ ჰქონდა. კაცებმა ჰკითხეს ქალს, თუ იცი ჩვენი ვინაობაო? ალაჰმა უკეთ იცისო – ქალმა მიუგო. კაცებმა უთხრეს, ჩვენ ის ორი კვერი ვართ, შენ რომ მათხოვარს მონყალებად მიეცი. შენი გაცემული მონყალება შენთვის ხელის მოჭრის მიზეზი გახდა. ახლა ადიდე მაღალი უფალი, ვინც ხელები და შვილი დაგიბრუნაო. ქალმაც ადიდა მაღალი ალაჰი და ქება შეასხა მას“.

მეგრული ზღაპარი „ხელმოჭრილი დედა“ მოგვითხრობს:

„ერთ მდიდარ ვაჭარს ჰყავდა ცოლ-შვილი და და, რომელიც ძალიან უყვარდა. ვაჭრის ცოლს ეს შემურდა. ერთხელ, როცა ვაჭარი შინ არ იყო, აჭრა ვენახი და ქმარს მოატყუა, შენმა დამ აჭრაო. თუ თვითონ ასე სურდა, კი ბატონოო, თქვა ვაჭარმა.“

მეორე დღეს ვაჭარი წავიდა და სახლში ცხენები და ფაიტონები დატოვა. ვაჭრის ცოლმა ცხენები დახოცა, ფაიტონები დაამტვრია, ქმარს კი მოატყუა, ეს შენმა დამ ჩაიდინაო. თუ ასე უნდოდა, კი ბატონოო, თქვა ვაჭარმა.

ისევ წავიდა ვაჭარი სხვაგან. ცოლმა მოკლა თავისი შვილი, დაჯდა და ტირილი დაიწყო. ქმარს მოატყუა, შენმა დამ მოგვიკლაო. ვაჭარმა და უღრან ტყეში წაიყვანა ფაიტონით, ორივე ხელი მოკვეთა და ისე დატოვა. ცოლმა გაიხარა, მუღი მკვდარი ეგონა.

გოგო ტყიდან ხოხვით გავიდა და მიადგა ერთი ხელმწიფის ეზოს. ბაღში ვაშლის ხიდან ვაშლი ჩამოვარდა, რომელიც გოგომ შეჭამა. ხელმწიფეს ამ ხისთვის დარაჯი ჰყავდა დაყენებული, ის საღამოობით ჩამოყრილ ვაშლებს ითვლიდა. ნახა, სამ დღეს სამი ვაშლი დააკლდა. თქვა, ვიღაც ვაშლს იპარავსო. ხელმწიფის ვაჟი დაინტერესდა, დაათვალიერა მიდამო და ვარდის ბუჩქში იპოვა გოგო, რომელიც მზეთუნახავი გამოდგა და ცოლად შეირთო. მეფეც დათანხმდა. გოგოს მშობიარობის დროს მის ქმარს სხვა სახელმწიფოში მოუ-

ნია წასვლამ. გოგოს ეყოლა ოქრო და ვერცხლნარევი ბავშვი. ხელმწიფემ გოგოს ქმართან ვეზირს წერილი გაატანა, ვეზირმა შემთხვევით ღამე გოგოს ძმის სახლში გაათია. ძმის ცოლმა გაიგო, სადაც მიდიოდა ვეზირი, ღამით მას წერილი მოპარა, დახია და სხვა წერილი დანერა – შენს ცოლს კატა ეყოლა, დავკლათ თუ არაო? ბიჭმა მშობლებს მოსწერა: კატა კი არა, გველის წინილი რომც იყოს, ჩემს მოსვლამდე ხელს ნუ ახლებთო. აქეთობისას ისევ ვაჭრის სახლში გაათია ღამე ვეზირმა და ვაჭრის ცოლმა ისევ შეუცვალა წერილი, მისწერა დედა-შვილი ორივე დანვითო. ხელმწიფემ ვერ გაიმეტა ოქროსავით დედა-შვილი დასაწვავად. ბოლოს მიაბა ბავშვი ქალს ზურგზე და ორივენი გაუშვეს სახლიდან. გზაზე მტირალი ქალი მიადგა წყლის ნაპირს, დაიხარა წყლის დასაღვევად, ბავშვი გაუვარდა და წყალში ჩაიძირა. ქალი ბავშვს წაეპოტინა, მხრები წყლით დაუსველდა და მოკვეთილი ხელები მაშინვე ისევ გამოება. ბავშვი უცებ ამოიყვანა და წყლის პირას ჩრდილში ჩამოჯდა. ამ დროს გზაზე გოგოს ძმამ გამოიარა ცხენით. გოგომ იცნო, ძმამ კი – ვერა, რადგან ხელები ჰქონდა. გოგომ მას უთხრა, ხელმწიფის სასახლიდან გამომაგდეს და მოსამსახურედ მინდა ვინმესთან დადგომაო. ძმამ თავისთან წაიყვანა. რძალი მიხვდა, ვინც იყო ეს გოგო, იგი ბატების მწყემსად გაუშვა, ბავშვს კი თვითონ ზრდიდა. ხუთი წლის შემდეგ ხელმწიფის ვაჟიც წამოვიდა თავის ქვეყანაში. ღამე იმანაც ვაჭრის სახლში გაათია. ვახშმის შემდეგ მასპინძელს სთხოვა, რამე ზღაპარი მიამბეო. მასპინძელმა იუარა, თქვენი საკადრისი ზღაპარი არ ვიციო. ბავშვმა აიჩემა, მე მოყვები ზღაპარსო. ვაჭრის ცოლმა სცემა კიდევაც, მაგრამ ბავშვმა თავისი არ დაიშალა. ბავშვმა ხალხი შეაკრებინა და ბატების მწყემსი ქალიც მოაყვანინა, მერე კი მოყვა დედამისის ამბავს დანვრელებით. ბოლოს ვაჭარს უთხრა, შენ ბიძაჩემი ხარო, ხელმწიფის შვილს კი – შენ მამაჩემიო, შენ კი დედაჩემიო – მიმართა ბატების მწყემსს, რომელიც სირცხვილით დამალულიყო. ქალი გამოიყვანეს, ჩააცვეს ახლები, როგორც ხელმწიფის ცოლს ეკადრებოდა და წავიდნენ სასახლეში. ხელმწიფემ დიდი ქორწილი გადაიხადა, ცხრა დღე და ცხრა ღამე ქეიფობდნენ, ვაჭრის ცოლი კი ცხენის კუდზე გამოაბეს და მოკლეს. ხელმწიფემ ამ სუფრაზე თავისი ვაჟი ხელმწიფედ აკურთხა და მერე ცხოვრობდნენ ბედნიერად“.

ამ მეგრული ზღაპრის ვარიანტია ასევე ქართული ჯადოსნური ზღაპარი „ძმა ნართია და და კატო“:

„ერთ მდიდარ ცოლ-ქმარს (სამსონსა და ცირუას) ჰყავდა ერთადერთი ქალიშვილი, სახელად კატო. ძველად, თუ ოჯახში არ ჰყავდათ ვაჟი, ითვლებოდა ღვთის რისხვად და ასეთ ქალს ქოლავდნენ ქვებით. სამსონი და ცირუა ღმერთს ევედრებოდნენ ვაჟის ყოლას და უმალ გაუჩნდათ კიდევც. მას დაარქვეს ნართია. როდესაც ბიჭი იყო სამი წლისა, მისი მშობლები დაიღუპნენ. იგი გაზარდა დამ. თექვსმეტი წლის ასაკში, დის თხოვნით, მან მოიყვანა ცოლად საშა, რომელიც აღმოჩნდა ბოროტი, აითვალწუნა კატო და ხშირად ცილს სწამებდა და ასმენდა ნართიასთან.

ერთხელ, როდესაც ნართია სახლში არ იყო, საშამ სახლს ცეცხლი წაუკიდა და ამ ცეცხლში ჩააგდო თავისი შვილი. როდესაც ნართია დაბრუნდა, საშამ ყველაფერში კატო დაადანაშაულა. კატომ მწუხარებისგან ვერაფერი

უთხრა ძმას. ნართიამ გამოიძახა მედიატორები, რომ გაესამართლებინათ მისი და. მედიატორებმა სიკვდილით დასჯა დაუნესეს კატოს. ნართიას ძალიან უყვარდა თავისი და, ამიტომ მოკვლის ნაცვლად წაიყვანა ტყეში, მოჰკვეთა ხელები და იქვე დატოვა. ტყეში იზრდებოდა ვაშლის ხე, რომელიც მეფის კუთვნილება იყო. ყოველ ღამე კატო მიდიოდა ამ ვაშლის ხესთან და მუხლებზე მდგარი ჭამდა ვაშლებს მინიდანვე. მეფემ შეამჩნია ვაშლების დანაკარგი და დაუყენა მცველები, მაგრამ მათ ჩაეძინათ. მაშინ ვაშლის ხის მცველად მოვიდა უფლისწული ალექსი, ღამით დაინახა კატო, მაშინვე შეუყვარდა და მიიყვანა სასახლეში, სადაც უმაღლეს იქორწინეს.

ერთხელაც ალექსი გაემგზავრა საომრად. კატომ გააჩინა ლამაზი ვაჟი. მეფემ გააგზავნა შიკრიკი ალექსისთან წერილით. შიკრიკმა ღამე გაათია საშას სახლში, რომელმაც კატოს ამბის გაგების შემდეგ შეცვალა წერილი და ჩაწერა, რომ დედოფალმა გააჩინა ლეკვი. როდესაც ალექსიმ ეს წაიკითხა, დაღონდა და გაგზავნა პასუხი, დალოდებოდნენ მის დაბრუნებას. უკანა გზაზე შიკრიკი ისევ საშას სახლში გაჩერდა ღამის გასათევად. სამამ ისევ შეცვალა წერილი და ჩაწერა, რომ დედა-შვილი სასწრაფოდ ჩაეგდოთ ორმოში. მეფე ძალიან გაკვირვებული იყო, აჩვენა კატოს წერილი, უთხრა, რომ არ უნდა მათი განვალეხა და ურჩია კატოს, ბავშვთან ერთად სადმე წასულიყო. კატოც წავიდა.

კატოს შვილი სწრაფად იზრდებოდა და ისწავლა ლაპარაკი. როდესაც მოსწყურდა, დედა-შვილი მივიდნენ მდინარესთან. აქ კატოს გაუვარდა ბავშვი მოჭრილი ხელებიდან, გადაინია წყლისკენ და როგორც კი შეეხო წყალს, მას გაუმრთელდა ხელები. გზაში მას შეხვდნენ ალექსი და ნართია, რომლებიც ერთად ბრუნდებოდნენ ომიდან, მაგრამ ვერ იცნეს კატო. შემდეგ კატო მოუყვა შვილს მთელ თავის თავგადასავალს და დაბრუნდა სასახლეში. აქ ისევ ვერ იცნეს კატო, მაგრამ კარგად მიიღეს – კატოს შვილმა მეფეს უამბო ზღაპარი, რომელიც დაამთავრა სიტყვებით, რომ ალექსი მისი მამაა, ნართია – ბიძა და მეფე – ბაბუა. ყველა გადაეხვია კატოსა და მის შვილს, ხოლო ნართიას ცოლი საშა მიიყვანეს სასახლეში, რაშის კუდს გამოაბეს და დააგლეჯინეს. სამ ვაშლსა და სამ ბროწეულს, თქვენი ხელებით მოპოვებულს, ღმერთმა არ მომაკლოთ“ („1836-1927 წლების რუსულ პრესაში გამოქვეყნებული ქართული ფოლკლორული მასალის შესწავლა“, 2019, გვ. 133-134).

ხელებმოჭრილი ქალის თავგადასავალიც საერთაშორისო გავრცელების სიუჟეტზეა აგებული და დიდი მრავალფეროვნებით ხასიათდება. მისი ნომერი სიუჟეტთა საძიებლებში არის 706 (Курдованидзе, 2000). აქ საქმე გვაქვს შემდეგ მსგავსება-განსხვავებასთან:

1. „ათას ერთი ღამის“ ზღაპარი ერთი გულმონყალე ქალის თავგადასავალს მოგვითხრობს, რომელმაც მშვიერი მათხოვარი ორი კვერით განიკითხა მიუხედავად ხელმწიფის მიერ მოწყალების გაცემის აკრძალვისა, ამიტომ მეფის ბრძანებით მას ხელები მოკვეთეს.

ქართულ ზღაპრებში „ხელმოჭრილი დედა“ და „ძმა ნართია და და კატო“ ქალისთვის ხელების მოკვეთის მიზეზი სხვაა, ის ქალის ძმის ცოლის ვერაგობაა და ცოლის მიერ შეცდომაში შეყვანილი ძმა მოჰკვეთს ხელებს საკუთარ

დას და არა მეფის განკარგულება. არაბულ ზღაპარში, ისევე, როგორც ზემოხსენებულ ორ ქართულ ზღაპარში, ხელებმოკვეთილ ქალზე მეფის ვაჟი, ან მეფე დაქორწინდება – არაბულში დედის ძალისხმევით, ხოლო ქართულში – სიყვარულით.

2. არაბულ ზღაპარში ხელებმოკვეთილ ქალს მეფის სხვა ცოლები მტრობენ, მრუშობას აბრალებენ და მეფე მას უდაბნოში განდევნის შვილთან ერთად, ხოლო ქართულ ზღაპრებში ეს ეპიზოდი ვრცელია და განსხვავებული – ქალს მუდამ მისი რძალი – ძმის ცოლი მტრობს, ჯერ ხელებს დააკარგვინებს, მერე კი, როცა ქმრის შინ არყოფნისას ქალი ლამაზ ვაჟს შობს, ოჯახს: მის ქმარს წერილს უგზავნის მამა – მეფე, ვაჟი გეყოლოა. შიკრიკი ქალის რძალთან გაათევს ღამეს და რძალი მას წერილს შეუცვლის – მისწერს ლეკვი ეყოლა შენს ცოლსო და ასევე უკანა გზაზე შეცვლის ქალის ქმრისგან გამოგზავნილ საპასუხო წერილს – ჩემს მოსვლამდე ხელს ნუ ახლებთ დედა-შვილსო და ჩაწერა – ორივე, დედაც და შვილიც დანვითო (ვარიანტში – ორივე ორმოში ჩააგდეთო). ქმრის ოჯახმა ქალი სასიკვდილოდ ვერ გაიმეტა და როგორც არაბულ, ასევე ქართულ ზღაპრებში ქალი სახლიდან გაუშვა.

3. გზაზე უხელო ქალს კისერზე ჩამოკიდებული ბავშვი წყლის დაღვევისას წყალში ჩაუვარდა ამ ზღაპრის ყველა ვარიანტით. არაბულ ზღაპარში გზაზე გამვლელი ორი კაცი დაეხმარა ქალს, ალაჰს შეევედრა და ბავშვი წყლიდან სალ-სალამათი ამოვიდა, ქალს კი იმაზე უკეთესი ხელები მიეცა, ვიდრე წინათ ჰქონდა. ქართულ ზღაპრებში ხელმოჭრილ ქალს არა ალაჰისადმი აღვლენილი ლოცვა, არამედ უბრალო წყალი გაუმთელებს ხელებს. არაბული ზღაპარი ალაჰის ძლევამოსილებაზე ღალატებს, ხოლო ქართული ზღაპრები – ბუნების, წყლის ძალაზე და ასევე სიკეთის, სიმართლის გამარჯვებაზე, სამართლის აღდგენაზე. ასევე აქ ქალის პატიოსნება სადავო არ არის.

4. არაბულ ზღაპარში და მეგრულ ზღაპარში „ხელმოჭრილი დედა“ პერსონაჟებს საკუთარი სახელები არ ჰქვიათ და მათი სახით ზოგადად კეთილი და ბოროტი ძალები ებრძვიან ერთმანეთს, ხოლო ვარიანტში „ძმა ნართია და და კატო“, მოქმედებენ და კატო, ძმა ნართია, საშა – რძალი, უფლისწული ალექსი, ასევე ნართია და კატოს მშობლები – სამსონი და ცირუა. აქ სათქმელი უფრო დაკონკრეტებულია.

5. არაბული ზღაპრის ფინალში ორი კაცი წყლის პირას ქალს ეუბნება, ჩვენ შენგან მოწყალეად გაცემული ორი კვერი ვართ, ადიდე უფალი, რომელმაც ხელები და შვილი დაგიბრუნაო. ქალმაც ადიდა ალაჰი და ქება შეასხა მას. ამით მთავრდება არაბული ზღაპარი, ხოლო ქართულ ზღაპრებში ქალის თავგადასავალი გრძელდება ბედნიერ დასასრულამდე. ნამდვილი დამნაშავეს – რძლის დასჯამდე და ქალის და ხელმწიფის შვილის ხელმეორე ქორწინებამდე.

„ათას ერთი ღამის“ V ტომში გვხვდება ზღაპარი „ამბავი ქალთა მზაკვრობის შესახებ“, მეექვსე ვეზირის ნაამბობი, რომელთანაც მსგავსებას იჩენს ქართული საყოფიერო ზღაპარი „ცოლქმრის ამბავი“ (ხალხური სიბრძნე, ტ. II, 1964, გვ. 215-217). არაბული ზღაპარი მოგვითხრობს:

„იყო ერთი ვაჭრის ქალი, რომლის ქმარიც შორეულ ქვეყანაში დიდხანს დარჩა. ქალმა ერთი ლამაზი ვაჭრის შვილი შეიყვარა, ერთხელაც ვაჟმა ვილაც კაცთან იჩხუბა. კაცმა ვალისთან უჩივლა, ვალიმ ვაჟი დააპატიმრა. ქალი ვალისთან მივიდა, ეგ ვაჟი ჩემი ძმაა, უდანაშაულოა და გაათავისუფლეო. ვალი ქალს გაეარშიყა. ქალმა იგი თავის სახლში დაიბარა ამა და ამ დროს და მისამართი უთხრა. მერე ქალაქის ყადისთან მივიდა ქალი. ისიც გაეარშიყა და ქალმა ისიც შინ მიიწვია. მერე ვეზირი, მერე კი თვით მეფე მიიწვია იმავე დღეს. ამის შემდეგ ერთ დურგალს ხუთსართულიანი კარადა გააკეთებინა. დურგალიც გაეარშიყა და ქალმა ისიც დაიბარა ამა და ამ დროს შინ, ყველანი სათითაოდ, რიგ-რიგობით მივიდნენ და ქალმა ისინი სათითაოდ ჩაკეტა კარადაში, ვალის კი დაანერინა თავისი შეყვარებულის გაათავისუფლების ქალაქადი. ტყვეებმა ოთხი დღე გაატარეს კარადაში. ქალი და მისი გაათავისუფლებული სატრფო სხვა ქალაქში წავიდნენ. ოთხი დღის შემდეგ მეზობლებმა კარადის დანვა მოინდომეს, მაგრამ ყადის ეს შეესმა და იყვირა – ყველაფერი ყვირილით მოყვა კარადიდან. გააღეს კარადები და ყველა გამოიყვანეს სასაცილოდ და შეუფერებლად ჩაცმული“.

როგორც ვხედავთ, ეს ზღაპარი მოთხრობილია ქალთა მზაკვრობის შესახებ და ქალთა გონიერება – მოხერხებულობის შესახებ. ამავე სიუჟეტზეა აგებული და მსგავსი პერსონაჟები გამოყვანილი ქართულ საყოფიერო ზღაპარში „ცოლ-ქმრის ამბავი“:

„იყო ერთი ცოლ-ქმარი. ქმარი ხელმწიფესთან მსახურობდა და ცოლს ყოველი თვის თავზე ჯამაგირს რომ აიღებდა, ფულს უგზავნიდა.

ერთხელაც სამი-ოთხი თვე გავიდა და ცოლს ფული აღარ მიუვიდა. ცოლი მამასახლისთან მივიდა, ფული აღარ მომდის ქმრისგან, შიმშილით ვკვდები და რამე მიშველეო. მამასახლისი გაეარშიყა – ამაღამ თქვენთან მოვალ და ხვალ გავიგებ მაგ საქმესო, თან ფული მისცა, კარგი ვახშამი მომიზადეო. ასე მოხდა უფროსთანაც (ოღონდ აღნიშნული არ არის, რის უფროსი იყო – დ.ბ.) და არქიელთანაც. ქალმა სამი კარადა იყიდა, დადგა შინ და მერე ვახშამი მოამზადა. მამასახლისი, უფროსი და არქიელი, რიგ-რიგობით მისულები, სათითაოდ სამი კარადაში შეაბრძანა. როგორც წინასწარ დარიგებული ჰყავდა მეზობლის ბიჭი, იმან მიუკაკუნა ბოლოს კარზე. შეიყვანა ქალმა ბიჭი და შეექცნენ ვახშამს. მეორე დღეს ქალმა სამი მუშა დაიქირავა და სამივე კარადა მთავარმართებელს მიართვა. გააღეს კარადები. მამასახლისი სამსახურიდან გამოაგდეს, უფროსი დაითხოვეს, არქიელი გაკრიჭეს და ციმბირში გაგზავნეს, უფროსობა კი ქალის ქმარს მისცეს“.

ეს სიუჟეტი მოხერხებული ქალის შესახებ საერთაშორისო გავრცელებიანა და მისი ნომერი სიუჟეტთა საძიებლებში არის 1730 (Курдованидзе, 2000). ზემოხსენებული არაბული და ქართული ზღაპრები შემდეგ მსგავსება-განსხვავებას იჩენენ ერთმანეთთან:

1. არაბული ზღაპრის მთავარი პერსონაჟი ქალი ქმრის მოღალატეა და ერთ ლამაზ ვაჟს შეიყვარებს, რომელიც ციხეში აღმოჩნდება ვილაც კაცთან ჩხუბის გამო. ქალი თანამდებობის პირებს მიმართავს ვაჟის გასათავისუფ-

ლებლად. ისინი ხუთნი არიან: ვალი, ყადი, ვაზირი, მეფე, დურგალი. ქალის ქმარი შორეულ ქვეყანაში იმყოფება დიდი ხანია.

ქართულ ზღაპარში ცოლი არ ღალატობს ქმარს, თუმცა არც მისი ქმარი არ არის შინ – იგი ხელმწიფესთან მსახურობს და ყოველთვე თავის ჯამაგირს უგზავნის ცოლს, როცა ცოლს ერთხელაც სამი თვე ფულს აღარ მიუვიდა, მანაც – როგორც არაბულ ზღაპარშია, თანამდებობის პირებს მიმართა: მამა-სახლისს, უფროსს და არქიელს (ქართულ ზღაპარში ისინი მხოლოდ სამნი არიან).

2. როგორც არაბულ, ასევე ქართულ ზღაპარში თანამდებობის პირები ეარშიყებიან ქალს, შეუთანხმდებიან და რიგ-რიგობით ესტუმრებიან შინ ღამით, ქართულ ზღაპარში ფულსაც აძლევენ ვახშმისათვის.

3. არაბულ ზღაპარში ქალი ხუთსართულიან კარადას აკეთებინებს დურგალს და ამ კარადაში გამოკეტავს სათითაო „სტუმარს“, ხოლო ქართულ ზღაპარში ქალი სამ კარადას იყიდის და რიგ-რიგობით მისულ „სტუმრებს“ სათითაო კარადაში შეაბრძანებს, ისევე, როგორც არაბულ ზღაპარში.

4. ქალს მისი დარიგებული მეზობლის ბიჭი მიუეკუვნებს „სტუმრების“ კარადაში ჩასმის შემდეგ და მასთან ერთად შეექცევა ვახშამს, არაბულ ზღაპარში კი ქალი ვალის დაანერინებს თავისი შეყვარებულის გათავისუფლების საბუთს და შეყვარებულთან ერთად სხვა ქალაქში მიდის, ეს დეტალები ორივეგან განსხვავებულია. „ტყვეები“ ოთხ დღეს ატარებენ კარადაში და მათ ბოლოს მეზობლები გამოიყვანენ.

5. განსხვავებულია ზღაპრის ფინალიც – ქართულ ზღაპარში ქალი მეორე დღეს სამ მუშას იქირავებს და სამ კარადას მთავარმართებელს მიაართმევს. არაბულ ზღაპარში „დამნაშავეთა“ დასჯის შესახებ არაფერია ნათქვამი, ხოლო ქართულ ზღაპარში სამივე „დამნაშავე“ ისჯება და ქალის ქმარს აძლევენ უფროსობას ძველი უფროსის ნაცვლად – ე.ი. ქალმა ქმარი მოხერხებულად დაანინაურებინა, რაც არაბულ ზღაპარში არ ხდება – სამაგიეროდ, არაბულში ქალი ვალისგან მოიპოვებს თავისი შეყვარებულის ციხიდან გათავისუფლების საბუთს.

ამრიგად, ჩვენ განვიხილეთ სამი არაბული ზღაპარი და ქართული ზღაპრები: „ამბავი ხალიფა ჰარუნ ალ-რაშიდისა და იბნ ალ-კარიბისა“, რომელსაც შეესატყვისება ქართული ზღაპრები „ორი სილა“ და „ჭკვიანი ხელმწიფე და ღარიბი კაცი“; არაბული „ამბავი კეთილი საქმის მადლისა და სარგებლისა“ და ქართული „ხელმოჭრილი დედა“ და „ძმა ნართია და და კატო“; არაბული „ამბავი ქალთა მზაკვრობის შესახებ“ და ქართული „ცოლ-ქმრის ამბავი“. ისინი საერთაშორისო გავრცელების სიუჟეტებზეა აგებული და არაბულ ზღაპრებში არაბული რეალობაა აღწერილი, ხოლო ქართულ ზღაპრებში – ქართული კოლორიტი. მსგავსია პერსონაჟთა ხასიათები – მათი გონებამახვილობა და იუმორი, რომლითაც განმსჭვალულია როგორც არაბული, ასევე ქართული ზღაპრები.

გამოყენებული ლიტერატურა

- „ათას ერთი ღამე“, (1977). ტ. IV, თბილისი: „საბჭოთა საქართველო“.
- „ათას ერთი ღამე“, (1981). ტ. V, თბილისი: „საბჭოთა საქართველო“.
- „იყო და არა იყო რა“ (1977). (ქართული ხალხური ზღაპრების კრებული, შეადგინა ს. ქეთელაურმა), თბილისი: „ნაკადული“.
- „მეგრული ზღაპრები და მითები“, (1994). (შეადგინა აპ. ცანავამ), თბილისი: „მერანი“.
- ცანავა, აპ. (1959). „ნიგნი „სიბრძნე სიცრუისა“ და ქართული ხალხური მახვილსიტყვაობა“, თბილისი.
- „ხალხური სიბრძნე“, (1964). ტ. II, თბილისი: „ნაკადული“.
- „1836-1927 წლების რუსულ პრესაში გამოქვეყნებული ქართული ფოლკლორული მასალის შესწავლა“, (2019). შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი, ნაწილი I, თბილისი: „მერიდიანი“.
- Указатель сюжетов грузинской народной сказки (2000). Систематический указатель по системе Аарне-Томпсона, Составитель Курдованидзе Т.Д. Тбилиси: “Мерани”.

Three tales from the "One Thousand and One Nights" tales show similarities with Georgian tales. Among them are the tales: "The Story of Harun al-Rashid and Ibn al-Karib" ("One Thousand and One Nights", vol. IV, 1977, 197-199) and "The Story About the Cunning of Women" ("One Thousand and One Nights", vol. V, 1977, 62–64).

Arabic folk tale such as "The Story of Harun Al-Rashid and Ibn Al-Karib" is similar to Georgian folk tales such as: "Two Slaps" and "The Wise Ruler and the Poor Man". They are based on a narrative of international distribution and are mentioned in story search engines with the number 1610. The following similarities-differences can be observed between Arabic and Georgian folk tales:

1. In the Arabic tale, Caliph Harun al-Rashid, his eunuch servant, and a man called Ibn al-Karib, who is shortly called caliph are summoned to entertain with stories, when he cannot sleep at night and they converse.

In Georgian folk tales such as "Two Slaps" and "The Wise Ruler and the Poor Man", the characters are one poor man who came to the ruler to ask for mercy, the ruler's courtier and the ruler himself – the place of action is the royal gate in both given cases.

2. In the Arabic tale, the caliph's servant Masruri, will not let a famous teller of funny stories named Ibn Al-Karib, to the caliph's residence until he agrees to give two-thirds of the caliph's blessings to him and the storyteller is left with only one-third of the asset. The caliph imposed the condition on Ibn al-Karib and promised that if he couldn't make him laugh, the caliph would hit him with a sack three times. There are heavy stones in the bag, Ibn al-Kharibi does not know this and agrees.

In the Georgian folk tale "Two Slaps", a poor man visits the king on his own initiative to ask for help, just like in the folk tale "The Wise Ruler and the Poor Man". In both cases, the ruler's greedy doorman allows the poor man to visit the ruler on the condition that he divides his blessings in half.

3. In the Arabic tale, Ibn al-Karib cannot make the caliph laugh and, according to the agreement, the caliph hits him with a sack full of heavy stones once. Afterwards, Ibn al-Karib tells the caliph that the other two strokes fit Masrur. The Caliph laughs a lot at this, he hits the Masruri with a sack, and then he gives him thousands of dinars to the storyteller.

In Georgian folk tales, the hitting with a bag full of stones is not found, however it is replaced by slapping – When the wretched man who came out from the ruler, whom the ruler slapped two times at his own request, slaps the greedy doorman, and a fight breaks out (There is no fight in the Arabic folk tale). At the sound of a fight, the ruler will come out and the peasant will explain the reason for the fight– I split your blessing in half, with a doorman. The ruler liked the peasant's cleverness and gave him a great gift, but the doorman remained dry. This is what happens in the folk tale of the "Two slaps", and in the folk tale of "The Wise Ruler and the Poor Man", The ruler dismissed the greedy courtier and appointed a poor man in his place, and he always showered him with mercy. This kind of ending of the folk tale is different from the Arabic folk tale.

The folk tale "One Thousand and One Nights" "The story of the grace and benefit of a good deed" is similar to the Georgian folk tales "Hand-cut Mother" and "Brother Nartia and sister Kato". The Arabic fairy tale is dedicated to the description of the power of Allah, and in the Georgian fairy tales – the power of good, the victory of good over evil.

Both the above-mentioned Arabic fairy tale and the Georgian one The tales describe the adventures of an innocent young woman who cut off her hands for her good, these tales are also based on the story of international distribution, the number of which in the story search engine is 706. The following similarities and differences are noted between them:

The "One Thousand and One Nights" tale tells about the adventure of a merciful woman, who asks a hungry beggar with two dice despite the ruler's prohibition of mercy, and because of this, her hands are cut off.

In the Georgian fairy tales "Hand-cut Mother" and "Brother Nartia and sister Kato" the reason for cutting off the hands of a woman is different, her own brother, misled by the woman's brother's wife, cuts off the woman's hands. In the Arabic fairy tale, as well as in these Georgian fairy tales, the king's son or the king marries a beautiful woman with her hands cut off – in Arabic by the efforts of her mother, in Georgian – by love.

1. In the Arabic folk tale, the king's other envious wives hate the handless woman, they accuse her of adultery, and the king banishes her to the desert with her son, while in the above-mentioned Georgian folk tale, the woman is always hated by her brother's wife, first she loses her hands, and then her husband and family, and with her efforts, he sends the woman out of her husband's house. A family with a child in the absence of the husband.

2. While drinking water on the road, a child hanging on the neck of a hairless woman fell into the water in both Arabic and Georgian folk tales. In an Arabic tale, two passing men helped a woman, she prayed to Allah, and the child came out of the water unharmed, and the woman was given better hands than she had before. In Georgian folk tales, only water will heal a woman's hands. Arabic folk tale revolves around the power of Allah Georgian folk tale –tales story about the power of nature, and water, as well as the victory of goodness, truth, and restoration of law.

In the finale of the Arabic tale, the two benevolent men say to the woman, we are two abars given as a mercy to you, praise the Lord, who has returned your hands and son. The woman also praised Allah. This is the end of the Arab folk tale, as for the Georgian folk tale the woman's adventure continues until the punishment of the real culprit – the daughter-in-law, and ends with the remarriage of the woman and her husband.

The Arabic folk tale, "The Story of Women's Cunning" ("One Thousand and One Nights", Vol. V, 1981, 151-160) is about women's intelligence and resourcefulness. The Georgian folk tale "The Story of Husband and Wife" is similar to it. The story of the fairy

tale about the handywoman is mentioned in the catalogues of stories under the number 1730. A number of similarities and differences can be observed between these two tales:

1. The character of the Arab folk tale is about a woman who is unfaithful to her husband and falls in love with a handsome man who ends up in prison. The woman appeals to the officials to release her beloved man. There are five: Vali, Qadi, Wazir, King, and Carpenter. The woman's husband has been in a distant country for a long time.

In the Georgian folk tale, the wife does not betray her husband – her husband serves the ruler and sends his earnings to his wife at the beginning of every month. Once for three months, the woman did not receive any earnings from her husband so she went to the village master (it is not written who is the village master) and archiel. There are only three of them here – The Georgian reality is different from the Arab one.

2. In both the Arabic and Georgian tales, the officials visit the woman and visit her home one after the other. In the Georgian fairy tale, money is also given to a woman to prepare a delicious dinner.

3. In an Arabic folk tale, a woman orders a carpenter to make a five-story closet and locks her "guest" in this closet. In a Georgian tale a woman buys three closets and places her "guests" in them one by one.

4. A woman gets a knock on the door by her neighbour's boy who knows everything and then they have dinner together. In an Arabic tale, a woman lies to Vali about her lover's release document and goes to another city with her loved one.

5. In the Arabic folk tale "captives" spend four days in the closet and at the end, they are brought out by the women's neighbours. In Georgian, a woman hires three workers the next day and gives three wardrobes to the chief ruler.

6. In the Arabic fairy tale, nothing is said about the punishment of "criminals", in the Georgian folk tale, all three "culprits" are punished, and The woman's husband is promoted.

Such are the comparative analysis results of three Arab and Georgian folk tales.